

Nro. 37.

A' FELS. R. TSASZÁRNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Májusnak 8-dik napján 1795.
esztendőben.*

Nagy Britannia.

Pith ministernek tselekedeteit sokféle fortélyokkal kivánnya az antiministeriális rész a' nemzet előtt homályosítani, 's önnön magát a' ministert gyűlölségesse tenni. Említettük a' Magyar Kurir 32-dik darabjának 489-ik lapján, hogy Fox úr egy olly oratiót mondott a' múlt Mart. 27 ikén az alsó parlamentomnak gyűllésében, mellyről önnön maga Pith minister is meg vallotta, hogy ő soha sem gyökeresebb, sem szebb, sem hathatósabb beszédet nem hallott. Méltónak itélyük tehát azon beszédet summásan le irni, 's Erd. Olvasóinkal közleni. Három nevezetes tárgyai vóltak annak, úgymint 1-ször a' Nagy Bitanniai közönséges jövedelemnek kútfejei, 2.) a' szöve-

tséges fejedelmektől várattatható segítség, 3.) a' hadakozás folytatásának módja. A' közönséges jövedelem kútfejének lenni mondotta a' népesítést, a' financiát a' manufacturákat, és a' kereskedést.

A' népességre nézve azt mondotta, hogy legalább 26 ezer embert veltett el Anglia a' múlt Septemberben, ide nem számlálván a' mit veltett *Nieüportban*, *Valentziában*, és *Kondeben*, és a' mi fogságban esett; mellyből azt a' következtést húzta ki, hogy ebben a' Frantzia háborúban felettébb nagy kárt vallott a' népesítés. A' *Financiára* nézve azt jegyzette meg, hogy tsupán a' fundált adóssága a' Státusnak 50 millió font sterlingel szaporodott, a' jelenvaló háborúnak kezdetétől fogva, a' nem fundált adóssággal együtt pedig 60 vagy 70 millióval. A' közönséges adó is 3 millióval szaporitatott, melly noha tsak a' bujaságot nevelő dolgokra nézve öregbítetett; mindazáltal nemtsak a' gazdagok hanem a' szegények is egyaránt szenvednek, sőt még többet az utólsóbbak, a' kik mindenkor erejek felett szoktak fizetni, következésképen köteles a' parlament meg vizsgálni, ha vallyon egyenlő mértékben légyen é a' népnek vagyója a' reá vettett terével, és ki pótolyhattyá é valaha, a' reménylett hason a' szenvedett kárt.

A' manufacturákra nézve azt mondotta, hogy azok igen szenvedtek a' káborúságtól fogva. Az Angliából ki ment portékáknak száma 4 milliómal kevesebbre ment 1793-ik esztendőben, mint 1792-ikben; 1794-ikben még kevesebb vólt: és így mind öszve 18 millióra ment a' ki vitetett manufacturáknak az árra, a' kárnak az árra pedig 9 millióra; és így nemtsak nem használt a' háború a' manufacturáknak, hanem felettébb káros vólt azoknak. A' kereskedést is felettébb hátráltatottnak lenni mondotta a' háború által, mellynek tanúbizonyságára az ellenség által el foglaltatott kereskedő hajóknak számát hozta elő, követke-

zéseképen az ő értelme szerént, mindenikre nézve felettébb sok kárt vallott az Angliai Status.

Másodszor a' szövetséges fejedelmektől várando segítséget vonta vizsgálóra. Kik segítenek, úgy mond, bennünket? mit mivelnek azok? bé tellyesítette é a' Prussiai király a' szerződésnek fel té feleit? ha bé tellyesítette, miért szününk meg néki pénzbeli segedelmet adni? ha bé nem tellyesítette, mi okon nem tellyesítette azokat be? mitsoda eszközökkel éltünk ellene? mibe vagyon az 1788-dik éltendei alliantz? mi okon állott el melölünk a' hadakozásnak közepette? hát ugyan szövetségesünk é? vagy neutrális, sőt nem inkább ellenségünk é? nem azt fogja é a' Prussiai Király erre mondani; ennek az hadakozásnak nem a' váraknak, tartományoknak, és szigeteknek el foglalása's nyerése vólt a' vége, hanem a' Jakobinusi principiumoknak meg fojtása: jobban mivelem, hogy ha Brabantziát és Hollandiát magának hagyom, Lengyel Országot el foglalom, szabadságától meg fojzom, és rendes igazgatás formáját adok annak, mi pedig egy millió 2 száz ezer font sterlinget adtunk nékie.

A' többi szövetséges fejedelmektől sem várhatunk többet, így szól továbbá *Fox* úr. Nem Spanyól Orzágtól, mivel ennek úgy is elég baja vagyon Országainak védelmezésével; nem *Szárdiniától*, mivel ezt számba se veszik a' Frantziák; nem *Nápolytól*, mivel ottan is sok baj vagyon a' békételen lakosokkal; nem Hollandiától, mivel már az az ellenség kezében vagyon; nem a' Németh Birodalomtól, mivel annak apró fejedelmei még nem egyezhetnek egymással, 's igen ritka közöttök, a' ki hazájához való kötelességét illendöképen tellyesítené, a' ki fellyebb betsülné a' köz Jót a' maga javánál 's a' t. Utólyára nagyon ótsárlotta a' ministereket, hogy ők nem illendöképen viselték magokat a' neutrális Státusok, úgymint *Svécia*, *Dánia* és *Amerika* eránt.

Harmadszor a' hadakozás módjáról kezdett beszélni. Vagy tulajdon magunk és szövetségeseink bátorságáért hadakoztunk, vagy azért, hogy a' monarchica igazgatásnak formáját visszavigyük Frantzia Országba. *Az első esetre nézve*, megfoztattunk az emigránsoknak és a' rojalistáknak segítségektől; meg nem előztük a' Párisi Conventet a' Frantzia nemzet ellenünk való felgyverkeztetésében, és annak elhitetésében, hogy ők egyedül a' magok szabadságokért, és további megmaradásokért hadakozzanak. *A' második esetben*, minden emigránsok, és minden Frantziák régi constitutiójokhoz lévén ragaszkodva, bizonyosan a' szövetséges fejedelmek mellé állottak volna, hogyha bizonyosan tudták volna, hogy mi nem a' magunk háznunkért, hanem a' monarchiának visszaállításáért fogtunk fegyvert. — Abban is felettébb vétettünk, hogy roszszúl bántunk a' Fr. zászlót elhagyott Generálisokkal, mint p. o. *Dümourierrel*. — Az utolsó táborozásban esett hibákat a' Prussiai Királyhoz, Belgákhoz, és Hollandusokhoz való nagy bizodalomból húzta ki. *Az utolsókra nézve*: azt jegyzette meg, hogy a' szövetséges tartományok nem kívánták Angliát védelmezőül; és így nem lehetett az ővelek való szövetségre támaszkodni; következésképen vagy magokra kellett volna védelmezések gondgyát hagyni, vagy pedig el kellett volna földjüket foglalni, és úgy bánni velek, mint fegyverrel keresett tartományokkal. Végteré egybevetette a' hadakozásnak második elztendejében keresett nyereséget az el múlt elztendőbéli veszteséggel, és sok okokkal meg akarta azt mutatni, hogy nemcsak semmit nem nyert Anglia, hanem felettébb sokat vesztett, és így szükségesnek lenni ítélte a' Frantziákkal való meg békélést.

Frigyes Belgyiom.

Minden úton módon azon iparkodnak a' Batavusok, hogy az Orániai hertzezi Háznak régi

jussait el törülhessék, és egészlen fel forgathassák a' Hollandiai respublikának régi constitutióját. De, mivel eleve el látták ők azt, hogy ezen végnek elérésére, önnön magoknak elegendő erejek nem lészzen, a' Fr. respublikához folyamodtak, avval akarnak örökös álliántzra lépni, 's ennek segítsége által bóldogúlni fel tételekben. E' végre küldöttek *Párisba* követeket, a' kik alkuba botsátkozván a' köz Jóra ügyelő Commis-sióval, következő fel tételek alatt kötelezte magát a' Frantzia respublika másoktól való nem függéseknek meg esmérésére, és a' velek való örökös szövetségre: 1.) Minden el foglaltatott tartományait, várasait, várait és helységeit vizsgálja adja a' Hollandiai respublikának, ki vévén *Mastrichtot, Venlót, Brédát, és Bergen-Op-Zoomot*, az ezekhez tartozó vidékekkel együtt. 2.) A' *Honts* folyó viznek mind két partyán fekvő tartományokat, nevezetessen *Beverlandot, Walcherent* és a' Hollandiai *Flandriát* mind addig megtartja keze között, valameddig az Austriai Belgiomnak végső sorsa meg nem hátároztatik. 3.) Mind a' Frantziák, mind a' Batavusok szabadosan, és minden harmintzad fizetés nélkül hajókázhassanak a' *Skáldis, Rénus, és Maás* folyó vizeken, 's ezeknek minden ágain, egészlen a' tengerig. 4.) Fizessék meg a' Batavusok azon hadi költséget, mellyet okoztak a' Fr. respublikának, mennyit? mikor? miképen? Tsinállyák ki egymás közt barátságossan, addig is pedig, még pedig, minden halasztás nélkül, fizessenek le előre 20 milliómot, akár kész pénzben, akár pedig jó cambiálislevelekben, vagy magának a' Frantzia respublikának vagy valamellyik neutrális hatalmasságnak. Ekkor osztán 5.) Nemtsak meg fogja a' Frantzia respublika a' Batavusoknak függetlenségét, és felsőségeket esmérni; hanem 6.) örökös defensiva és offensiva alliantzot, vagy szövetséget velek kötni, még pedig olly szorossan 7.) hogy egyik a' másiknak hire, meg egyezése, és halzon vétele nélkül senkivel mással sem szövetséget, sem

békességet ne tsinálhassanak. — Ezek ugyan, mind a' két része nézve igen szép és hasznos feltételek ezek, a' 4-dik tikkelyen kívül, mellynek hallására mind a' két oldaláról meg vakarják fejüket a' fősvény Batavusok, és féltő, hogy minekutánna a' 20 milliómot le fizetik, más hangon ne szóllyanak a' Frantziák is.

Mit fog végezni a' Párisi köz jóra ügyelő Commissió, a' már meg lehetősen organisáltatott Hollandiai hadi és hajó seregekkel? bizonytalan. Sokan úgy vélekednek, hogy egyenlőképen fognak a' Frantzia armádiával dolgozni, úgy mindazáltal, hogy mindenkor függőleg lesznek a' Fr. fő vezérektől. Ellenben mások azt állittyák, hogy egyedül a' Hollandiai respublikának jövődöbéli bátorságára nézve sürgetik amazok a' Batavusok hadi erejének jó rendbe való hozatását, és azt akarják, hogy valamiképen a' Frantziák, úgy a' Hollandiai respublikában is, minden lakos született katona, 's köteles legyen, a' midőn az idő és a' környülállások kivanándják, hazájoknak védelmezésére.

Az *Orániai* Háznak barattjai, vagy inkább azok, a' kik a' zavaros vizben akarnak halászni, még most is azt hircsztetik, hogy majdan ki fognak a' frigyos tartományokból a' Frantzia seregek költözni, 's helyekre Prussusok marsirozni azokba bé. Ezen költött hírnek meg tzáfolására, és a' nyughatatlan sziveknek le tsendesítésére következő hirdetményt tétettek közönségessé *Daventria* várasának mostani képviselői: “ Mivel, *ügymond*, az *Oberysseli* tartomány jó szivű lakosait rettenteni még most sem szünnek meg a' zenebonában gyönyörködő emberek, 's e' végre szüntelen azt hircsztetik, hogy a' mi jó Frantzia barátaink tartományunkból ki menni, 's azt a' Prussus seregeknek által adni akarják: arravaló nézve mi, a' *Daventriai* szabad népnek képviselői meg kérettünk a' még most is nállunk lévő *van Damme* Fr. Generális által, hogy ezen hazug

hirnek a' közönséges újság levelekben ellene mondjunk, és mindennek tudtára adjuk, hogy a' Frantziák meg nem szünnek tartományunknak határain számos hadi népből álló lineát formálni, és hogy halálos büntetés allatt meg legyen tiltatva, hogy a' Frantzia és Prussiai armádiák közt való ellenségeskedésnek meg szünése után, senki se mérészellyen egymás határára bé lépni. "

Az *Amsterdami* új municipalitas, az az, polgári Előjáróknak választatásokra való voksolásnak jussa ekként határozott meg: 1.) Minden férfi lakosnak, 25 ezrendön felül, a' kileg alább három ezrendöt el töltött az Amsterdami Jurisdictióra allatt, szabados voksoló jussa vagyon. — 2. Azoknak is, a' kik 1787-ik ezrendötől fogva Amsterdamból kiköltöztek, hanem ismét visszátértek. 3. Azoknak is, a' kik még 18 ezrendősök ugyan, de már is a' polgári katonaság közt szolgáltak. Ellenben a' következők ki rekesztetnek attól: (a) betegek, (b) a' tutorság alatt lévők (c) a' bankérotosok (d) a' halálos vétekbe estek, 's azért fogságban lévők (e) azok az egyházi, és más személyek, a' kiknek vagy a' tartománytól, vagy a' várostól fizetések jár (f) a' kik más hatalmasságok hívségére meg esküttek, vagy szolgálattokban vagynak. (g) Az Orániai háznak, és a' régi constitutiónak baráttyai, és a' kik a' mostani revolutió előtt való kormányozásban részesültenek, mind addig ki lesznek a' municipalitáshoz való justól rekesztetve, valameddig a' majdan öszve gyűilendő Nemzeti Gyűllés reájok nézve végzést nem hozánd.

A' Hollandiai fő kormányszék következő végzéseket hozott, és hirdettetett ki a' múlt hólnapnak 3-ikán: 1.) a' hét frigyes tartományoknak minden folyó vizeiben és ki kötő helyeiben szabados a' belső és külső kereskedés 2.) Semmi névvel nevezendő dolgot nem szabad Angliába és annak örökségeibe ki vinni. 3.) A' Fr. republikát ki vévén, sohova sem szabad munitiót ki

vinni; sőt annak meg határozott árráért is, melly Fr. Országba vitetik, három annyit érő cautiót kell tenni, mint a' mi a' meg határozott árra léfzen. 4.) Fegyvert puskaport, és saletromot is csak Fr. Országba léfzen szabad vinni, még pedig Hollandus hajókon, és a' 3-dik pontban meg határozott mód szerént.

Frantzia Ország.

A' múlt hólnapnak 17-ikén tartatott gyűlésben 120 ezer livrát rendelt a' Convent, néhány tudósok, és hires mesterek közt ki osztani, olij móddal hogy 3000-nél fellyebb és 1500 livránál alább senkinek sem adattasson. — Ezen tudósok, és hires mesterek közt, nevezetesebbek *Barthelemy*, az ifjú Anacharsis Görög Orzági utazásának írója, *Brunk* és *Scweighauser* Strázburgi előbbi Professorok, *Parmantier* híres természet vizsgáló Túdós, és *Preville* néző játékos.

Egy *Párisi* közönsépes újság író *Hortier*, penájának nagy szabadsága miatt, nemcsak el fogatott, hanem ennekfelette minden írásai és levelei is el petsételtettek. A' *corpus delicti*, az az, el fogatásának oka, ez az okoskodása vala: “Mi, *úgymond* ő, revolutiót csináltunk, mi végre? azért, hogy bódogabbak legyünk, mint vóltunk annakelőtte. Úgy de el értük é ezen tzielunkat? nékem úgy tertzik, hogy épen az avval ellenkező dolgot értük el, és az essöböl a' patakba jöttünk. vallyon mind azok mellyeket elő adnak elegendő okot adták é a' revolutióra? Elegendő ok vólt é ez eggy egész orzágnak fel fordítására, a' vallásnak el temetetésére, a' vallás szolgáinak számkivetésekre, és kintseinek el tékozlására? Elegendő ok vólt é a' királyi széknak el törlésére, a' királynak meg ölésére, a' királynénak életétől való meg fosztására, és két ártatlan árvának négy falak közzé való rekesztésére? Ok vólt é ez, a' nadrágtalanoknak fel fegyverkeztetésekre, sok ezer fami-

liáknak el törlésekre, 's javaiktól való megfosztásokra? Mind ezek pedig meg történtek, és mind ezek a' revolutionának következései vóltanak. De mivel már ismét fel állott az igasságnak orfzága, szükség emberséges ember módon gondolkozunk, és egyetlen egy emberséges Frantzia sem tagadhattyá, hogy a' király jó ember lett légyen. — többet mondok, hogyha azok közül a' fene Jakobinusok közül, a' kik alkalmatosságot szolgáltattak meg öletésére, egyetlen egy se vólna életben, egyetlen egy Frantzia sem találtatna, a' ki könyveivel meg ne ásztatná temető sírját 's a' t. " Eggy illetén tzikkely (ezt teszi hozzá a' Párisi tudósítás), egy olly időben, a' mellyben tellyességgel nem titkollyák a' Rojalisták azt a' fel tételeket, melly szerént a' Conventet és a' respublikát fel forgassák, az 1789 esztendei constitutiót vissza állítsák, szükségesképen öregbitette a' béketelenséget, melly külömben is nagyra nevedett az eleségnek szüksége miatt.

Tallien, a' köz Jóra ügyelő Commissiónak szószollója igen eleven szinnel le festette a' Convent előtt azokat a' kegyetlenségeket, mellyeket a' *Roberspiere* tyrannismusa alatt lévő nemzeti ágensek végbe vittének az el foglaltatott Spanyol tartományokban. Sz. Sebestyén vára önként fel adta magát, a' Guipuscoa tartománynak rendjei gyűllést tartottak a' Frantzia respublikával lejendő öszve szerkeztetések végett, a' kiket vasra verettetvén a' Fr. ágensek, *Bajonnébe* küldötték fogságra — a' *Sebestyén* várával kötött kapitulációt meg törték, a' templomokat bezárták, a' szerzetes rendeket klastromaikból kihányták; Biskajába tüzzel 's fegyverrel rohantak bé, minden eleikbe akadt dolgokat el ragadozták, pufztították, az aszszonyokat és hajadonokat megszeplösítették, az életekért térden álva esedező férfiakat által döfölték 's a' t. Hogyha másképen bánták vólna a' *Biskajaiakkal*, bizonyossan jó barátainka lettek vólna ök, most pedig 15—20

ezeren ütötték magokat öfzve, hogy bofzfzút ál-
hassanak hadi népiünkön 's a' t. " Ezeknek elő be-
széllése után azt végzette a' Convent, hogy a'
Spanyól Országban végbe vitt kegyetlenségtől ir-
tódzik; hogy a' köz Jóra ügyelő Commissió fo-
gattassa meg annak szerző okait, botsátassa sza-
badon a' tömlötzökre hányatott *Biskájai* lakoso-
kat, és hogy készítsen, 's hirdettessen ki az ár-
mádiáknál olly törvényeket, mellyek sinór mér-
tékül légyenek a' nemzeti ágenseknek.

Aprilisnek 18-ikán árról tudósította *Rovere*
a' Conventet, hogy ismét új öfzve esküvés lett
légyen Párisban, mellynek *April.* 19-ik és 20-dik
napjain kellett volna ki ütni. Az öfzve esküttek-
nek, *ügymond* ő, fő tzéllyok volt, a' lakosok ja-
vaiknak fel prédálása, és a' jó polgároknak meg
ölése. Egy mással kötött szövetségeknak tzime-
re egy fejer papiros volt illyetén igikkal: *Éllyen*
a' hegy! Ennek az öfzve esküvésnek fejedelmei
az *Aprilisnek* ötödikén fogságra ítétetett, de tit-
kon el szökött, és azóltától fogva Párisban búj-
dokló nemzeti képviselők, kiváltképen egy *Pa-*
rei nevű *Collotnak* és *Ronsinnak* tzimborás társa,
egy volt *Vendei* Generális, és a' *Lyon*i 5 sze-
méllyből álló rettenetes Commissiónak előülője,
a' ki is az oda való szegény lakosokat kártátsok-
kal lövöldöztette rakásra, és *Lagrence* a' nem-
zeti gárdistáknak volt kvártély mestere. Mind
ezek el végezték magok közt, hogy nemzeti kép-
viselő köntösökben jelennyenek meg a' tömlötzök-
nek ajtai előtt, ki nyittassák azokat a' politziá-
ra ügyelő Commissiónak nevében, el foglallyák
a' fegyveres házat, a' kórmányozó, és a' hadi
dolgokat vigyázó Commissiókat, új nemzeti gyűl-
lést hívjanak öfzve, ismét fogságra hányják a'
Roberspiere alatt számkivettetett, és tömlötzben
tartatott képviselőket, 's velek együtt *Feront*,
Tallient, *Roveret*, *Barrást*, *Legendrét*, és több
hozzájok hasonló mértékletes indulatú embereket,
Barreret, *Collotot*, *Billandot* számkivetésekől viz-

szá vigyék 's a' t. Ezek közt az új öfzve esküttek közt pattantyúsok, és nemzeti gárdisták is vóltak, és éppen ezek között vólt az is, a' kit környül vévén a' félelem, ki nyilatkoztatta e' dolgot a' politziára ügyelő Commissionának.

A' *Chouánsokkal* való Rennesi trakta nem igen halad, kétség kívül addig akarják ezek azt halogatni, míg az Anglusok és Fr. emigránsok alkalmatosságot találhatnak a' Fr. földre való ki szállásra, a' minthogy egy Angliai escadre tapasztaltatott a' Fr. kikötő helyek körül ólálkodni, e' mellett sok Fr. emigránsok gyűllenék öfzve a' *Yerseyi* és *Guerseyi* szigetekben. Azomban, így szóll egy Párisi patriota levél, mi is vigyázunk magunkra, egész cordont vontak hadi népeink a' tenger partyán, és 43 linea hajók vigyáznak *Cherbourgtól* fogva *Brestidig* az Anglusoknak mozdulásaira.

Békességes, és háborús Környülállások.

Épen tsak most érkeze ide két Bási levél, a' mellyek által az adatik tudtunkra, hogy a' Prussiai királynak közbenjárása által Hassia, Saxónia, Brunsvigia és Hannovera is békességre léptenek a' Fr. respublikával, minekutánna mindnyájan meg esmérték és ratifikáltak, az az meg erősítették vólna annak mástól való nem függését és constitutióját. Ennekfelette más Német Birodalombéli fejedelmek is békességet szerző ágenseket küldöznek Basileába. — — Ilyenképen úgy gondolkozhatunk, hogy nem sokára ki marsirozik a' Márs isten a' napnyugoti birodalmakból.

Úgy de, azt mondhatná valaki: Ő néki is meg kell valahól állapotodni, 's helyének lenni, hát hova fogja által vinni uralkodó széket? minden tsillagzatok azt mutattyák, hogy északra. Világosan azt beszélik a' *Danczigi* levelek, hogy az északi udvarok kemény hadi készületeket té-

tetnek, hogy a' Svékusok és Dánusok egy harmadik hatalmas nemzettel szoros szövetséget kötöttek, és hogy 200 ezer embert fog a' Pétersburgi udvar birodalmainak határaitra külső strázsára küldeni. A' fényes Porta egy részről hajlandó az Oroszok ellen fogyvert fogni; de más részről attól tart, hogy, ha valami módon a' Pétersburgi udvar magát a' Londoni udvarral öszve kaptsollya, ő néki lehetetlen leszzen fel tételében bóldogúlni, valameddig N. Britannia a' közép tengeren való felsőségét el nem veszti. Erre való nézve a' Parisi Convent most azon mondatik munkálódni, hogy szoros aliántzot köthessen a' Spanyolokkal, 's őket tehesse a' Britanniai tengeri erőnek ellenébe.

Egy Münsteri levélből azt olvassuk, hogy a' Prussiai király, és Fr. respublika közt lévő békeségnek egyik titkos tikkelye az Orániai herczegnek előbbi méltóságába és ösi jussaiba való vissza tételése legyen; hogy egy Prussus Generális olly instructióval küldetett legyen Hágába, hogy tudakozza meg a' mostani Karokat és Rendeket, vissza akarják é a' helytartó Fejedelmet magok közzé fogadni avagy nem? ha nem? egy-néhány ezerből álló Prussus sereg fog a' frigyestartományokba bé marsirozni, 's úgy bánni Batavus uraimékkal, mint bánt vala 1788-ik esztendőben. *punctum.*

Moguntziából April. 29-ikén. Tegnap ide jött *Clerfayt* Feldmarsál, 's mindjárt akkor személyesen meg vizsgálta a' külső őrálló seregeket. Ma reggel egy új redutának készítéséhez kezdettek embereink, kiknek fedezésekre két escadron lovasság és egynéhány batallion gyalogság küldetett ki; de még sem tsak meg sem mozdult az ellenség, nem hogy akadályoztatta volna munkásainkat.

Lengyel Ország.

Sokan úgy vélekednek vala, hogy nem sokára vége leszzen a' Lengyel uraságnak, és hogy

egy általlyában ki fog ez a' sok száz ezrtendőkgig virágzott birodalom az Európai Státusoknak lajtsromából töröltetni azomban azt beszéli egygy *Warsóviai* levél, hogy nem olly könnyen fog ez a' dolog végbe menni, a' mint némellyek gondolkoznak vala — Ismét újabb alliantzokról, újabb politika vetélkedésekről, mellyeknek titkon gerjedő szikrája könnyen lángot vethet, vagy on itten szó beszéd. Önnön magok ugyan a' Lengyelek töbnire békességet, tsendességet, és ki állott nyomorúságaik után való pihenést kívánnak magoknak; de a' mágnások még most is a' Lengyel respublikának függetlenségéről, és előbbi valóságában való megmaradásáról álmodoznak, még tsak gondolkozni sem akarnak hazájoknak feldaraboltságáról, és szüntelen azon iparkodnak, miként kapathassák egymás üstökébe a' cointeressált udvarokat. — Kiváltképen azzal biztattyák magokat, hogy a' Frantzia respublika el nem múlattya ügyöket fel fogni. A' musulmanok sem akarják bé húnnyt szemekkel nézni Lengyel Országnak feldaraboltságát, mindenkor ezt forgatván elméjekben: *Proximus ardet Ucalegon*, az az, mindenkor félni lehet a' szomszéd háza tüzétől. — A' Frantzia respublika követje *Descorches* is el nem múlattya kötelességét, 's gyakran titkos conferentziát tart a' *Reis-Effendivel*, és a' Divánnak nevezetesebb tagjaival. A' fényes Porta, Svécia és Dánia szoros alliantzot kötöttek egymással, mind itt, mind amott készülnek a' hadi és hajó seregek, Móldvában, és Havasalföldén olly mozgólások tapasztaltatnak a' musulmanok közt, mellyek előjáró postái lehetnek az északon támadandó hadakozás tüzének. Lengyel Országban 100 ezer emberre szaporítatik az Orosz fegyvereknek száma; a' Krimiában és másutt fekvő seregek éjjeli nappali vigyázatban vagynak, egy szóval, hanemha a' Pétervári udvar engedénd, nem hízi a' politikus világ, hogy nagy vér ontás nélkül vége lehessen a' Lengyel respublikának.

Nem régen egy hamis *Kosciuskó* támadt Lengyel Országban, a' ki imitt amott azzal tsábitotta a' könnyen hívő kösséget, hogy módot talált Pétersburgi fogsápából való el szökésre, 's olly véggel tért vissza hazájába, hogy ki szabadítsa hazafiait az Orosz és Prussus szolgálat alól. Ennek a' tsábitónak neve *Romheld Jakab*, Ukrajniából, 's nevezetesen Kanówból való, a' ki mint dolgotlan ember hét elztendőtől fogva imitt amott tsavargott az Országban, 's kaukler játékkal kereste kenyerét. *April. 4-ikén*, *Krakautól* nem meszse, egy *Czitzze* nevű helységben bé menván a' kortsmába, együtt ett, itt, dallott, éneklett és imádkozott a' parasztokkal, különbkülönbféle hazug jövendöléseket tett nékik, 's annyira magára vont a figyelmetességeket, hogy végtére tergyre estek előtte, 's mint valamelly rendkívül való nagy prófétát, úgy tisztelték őtet. Meg nem elégedvén ez a' tsábitó azzal, hogy kenyerektől húsoktól, pálinkájoktól, sőt kevés pénzetskéjéktől is meg fosztotta az együgyű parasztokat, köntöseiket is le húzta testeikről, és a' kortsmárost is meg akarta ölni. Ekkor lárma esvén a' kortsma háznál, történetből két Prussus vasas katona érkezett oda, próféta uramat nyakon ragadták, 's vasba verve Posenbe küldötték.

Elegyes Történetek.

A' *Sárdiniai* Király ismét súlyos nyavallyába esett. *Basileában* egy *Sárdiniai* követ is vagyon, és más követek is váratnak oda. A' *Hollandiai* patriótáknak nem igen tettzik a' *Frantziák* és *Prussusok* közt szerzett békesség, világosan azt mondják: *Myne Herren* oda vagyunk! ismét *Prussusok* és a' helytartó jönnek közinkbe. A' *Frantziák* azzal biztattyák őket, hogy ezt a' hírt az *Órániai* ház baráti költötték 's szórták ki köztök, azomban minden aranyaikat és ezüstjöket ki kérik tőlök, 's mikor egyszer kezekben leszzen más hangon fognak beszélleni. Még jobban el retten-

tette őket az a' hír, hogy az helytartó két személyt küldött volna a' *Hágában* lévő Fr. nemzeti képviselőkhöz, azzal a' kéréssel, hogy mennének ki a' lakó palotájából, hogy minekelőtte vizsgálja térne kézzitessék el bé fogadására. — A' *Luxenburgot* ostromló Frantzia ármádiát 30 ezer emberrel szaporitattya a' köz Jóra ügyelő Commissió. — *Angliában* meg tiltatott a' fabrikánsoknak Amérikába való ki költözése. *Hyberniába* 15 batallion fegyveres nép küldetik. — Minden engedelemmel hazajokba, vagy másuvá ment tisztek regementjeikhez vizsgálja menni parantsoltattak. — A' *Barcellonai* kikötő helyben minden Hollandus hajók le tartóztattak, nem azért, hogy azok el foglaltassanak, hanem hogy azáltal bátorságossabbakká tétessenek a' Hollandiában lévő Spanyol tulajdonságok. *Brüszfelben* sok újításokat tétetnek a' nemzeti képviselők mind a' polgári, mind a' törvényes dolgokban. *Warsoviába* már most bősége vagyon a' kenyérnek és eleségnek, ellenben *Lythvániában* még most is nagy szükség uralkodik, eddigtsermakkból sült kenyérrel éltek a' szegény lakosok, de már most az is meg fogyott.

Magyar Ország.

Pétervárad 27. April. Ebben az egész hónapban, olly rendkívül való nagy szelek uralkodtak környékeinken, mellyekhez hasonlót régulta nem tapasztaltunk, a' melly idő alatt igen nagy szerentsétlenség történt Titt. Martzipány István Cs. K. Tanátsos úr uradalmához tartozó helységben *Kameniczben* Szyrmium Vármegyében. Tudniillik egy cigány afiszony, a' falu végén lévő kúnyójában kenyeret akarván sütni, a' szél a' tüzet ki kapta, hajlékát meg gyújtotta, 's annak lángját az egész helységben annyira ki terjesztette, hogy két óra el forgása alatt 336 házak porrá 's hamuvá lőnek. Azon kívül, hogy a' torony-

ban lévő harangok mind öszve olvadtak, az óra darabonként le hűllott, mintegy két ezer szüretelni való kád meg eméztetett, egynéhány emberek is áldozattyaivá lőnek a' kegyetlen Vulkánusnak, úgymint, egy öreg ember, egy gyermek, és egy 18 éztendős hajadon leány. Az első meg nem találtatott, a' második a' falu pintzében fult meg, 's ugyan ott találtattak fel tsontsai is, az utólsót a' füst fojtotta meg, 's más nap tiszteségesen, de a' szerentsétlen lakosoknak ezer meg ezer jajgatásaik közt el is temettetett.

* * *

A' Pétsi districtusnak eddig vólt fő proviciális Commissariussát, Tit. *Palótsay* József Cs. Kir. Tanácsos Urat, sok rendbéli, 32 éztendeig való hadi és politika hiv szolgálattyaért, 1200 R. forint fizetéssel a' *Soproni* districtusba, ugyan azon hivatalba kegyelmessen által tenni méltóztatta Felséges Királyunk. Helyette *Jobbaházy Döry Ignátz* úr lett Pétsi fő Provinciális Commissárius; az oda való all provinciális commissáriuságra pedig Titt. *Illos József* úr Nemes Magyar test örző sok szép erköltsi tulajdonságokkal biró tizt úr rendeltetett.

* * *

A' Bihar Vármegyében fekvő *Diószegi* uradalom részéről jelentetik a' Magy. Publicumnak, hogy ezen folyó Május hólnapnak 25-ikén 200 darab különbkülönb nemű és korú marha fog a' *Letai* ligetben, a' többet ígíróknek el adattatni. A' kinek marha vásárlásra kedve lejénd, je eny nyen meg a' rendelt időre.